

Rohkem naisi STEM-erialadel (loodusteadused, tehnoloogia, inseneriteadus ja matemaatika) mõjutab Euroopa Liidu majanduskasvu positiivselt. Kuigi neis valdkondades on töö saamise võimalus hea ja töökohad kõrge tootlikkusega, on STEM-erialadel õppivaid ja lõpetanud naiste osakaal väike.¹

Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) tehtud soolise võrdõiguslikkuse majandusliku kasu uuring tõendab kaalukalt hariduses soolise erinevuse vähendamise positiivset mõju arenenud riikidele.

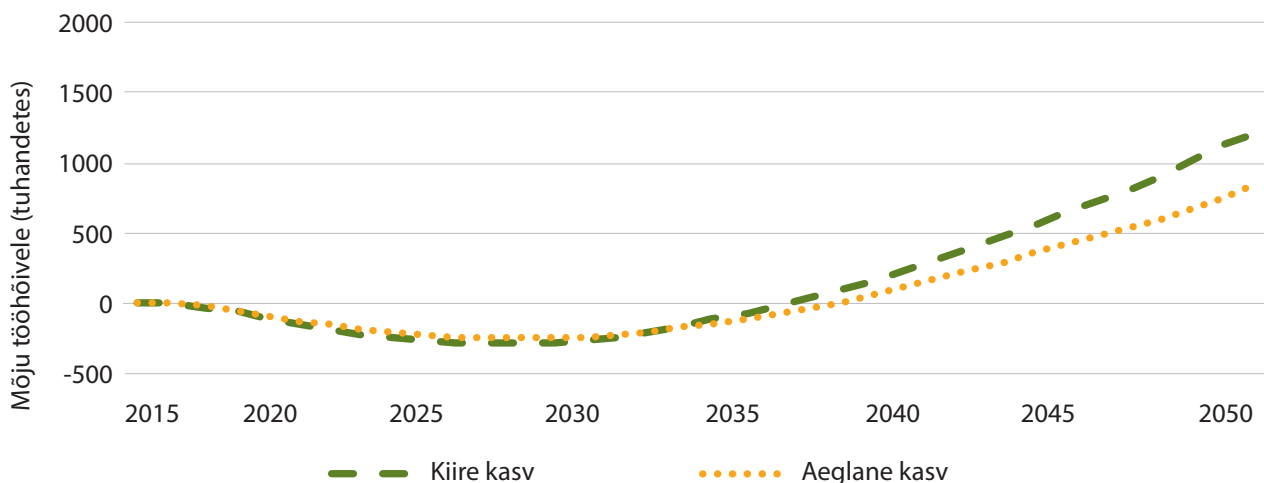
Soolise erinevuse kaotamine STEM-hariduses võib edendada majanduskasvu

Soolise võrdõiguslikkuse meetmed, tänu millele saab rohkem naisi hariduse STEM-erialadel, on soostereotüüpide kõrvaldamine hariduses, teadlikkuse suurendamine ning tüdrukute ja naiste seas STEM-erialade propageerimine ning kutsenõustamine eesmärgiga julgustada tüdrukuid omandama erialasid, kus töötavad valdavalt mehed, ja poisse erialasid, kus töötavad valdavalt naised. Need meetmed võivad omakorda julgustada naisi praegu ja tulevikus asuma tööle mõnes STEM-valdkonnas, sest tööalased väljavaated on head. Samas aitaks tööhõive suurenemine STEM-valdkondades vähendada tööjõu puudust ja tööturu kitsaskohti.

Soolise erinevuse kaotamine STEM-valdkondades võib luua 1,2 miljonit lisatöökohta.

Soolise erinevuse kaotamine STEM-hariduses mõjutab tööhõivet positiivselt. ELi tööjõud suureneks 2050. aastaks 850 000–1 200 000 töötaja võrra. Töökohad tekivad prognooside kohaselt pikka aega, sest tööhõive määr tõuseb alles pärast seda, kui rohkem naisi on saanud STEM-hariduse.

Joonis 1. STEM-valdkondades soolise erinevuse kaotamise mõju tööhõivele

¹ Uuringus keskenduti soolisele erinevusele arvuti- ja inseneriteaduses, sest naisi õpib ja töötab neis valdkondades eriti vähe. Matemaatika alal ei ole sooline erinevus ELi liikmesriikides nii silmatorkav.

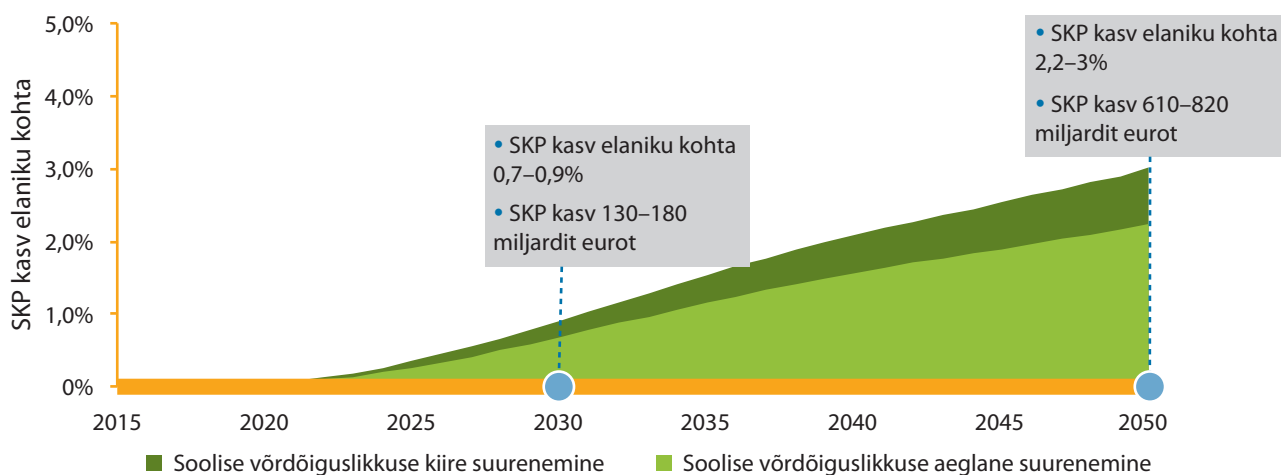

Uued töökohad on tõenäoliselt kõrge tootlikkusega, sest STEM-hariduse saanud naised asuvad tööle suure lisaväärtusega ametikohtadel sellistes sektorites nagu info ja side või finants- ja äriteenused.

Naiste osaluse suurendamine STEM-erialadel on tugeva positiivse mõjuga Euroopa Liidu SKP-le. Soolise erinevuse

kaotamine STEM-valdkondades aitab 2030. aastaks suurendada Euroopa Liidu SKPd elaniku kohta 0,7–0,9% võrra. 2050. aastaks kasvab see 2,2–3%. Rahaliselt tähendab see, et soolise erinevuse kaotamisel STEM-valdkondades suureneks SKP 2050. aastaks 610–820 miljardi euro võrra.

Joonis 2. STEM-valdkondades soolise erinevuse kaotamise mõju SKP-le elaniku kohta

Rohkem STEM-valdkondade tööjõudu peaks olema tootlikum, suurendama majanduse potentsiaalset tootmisvõimsust ja SKPd elaniku kohta.

Soolise võrdõiguslikkuse suurendamine STEM-hariduses võib suurendada ELi majanduse pikaajalist konkurentsivõimet.

STEM-töökohade suurem tootlikkus toob tõenäoliselt kaasa ka kõrgemad palgad (Euroopa Parlament, 2015). Uuring näitab soolise palgalõhe kadumist 2050. aastaks. STEM-erialadel lõpetanud naiste arv kasvab ja tänu nende kõrgemale haridustasemele ja karjäärivalikule kõrgemalpalgalistes sektorites tõuseb järk-järgult nende keskmine sissetulek, jõudes 2050. aastaks meestega samale tasemele.

Uuringus prognoositakse, et naiste tootlikkus suureneb tänu STEM-erialade kõrgematele näitajatele, aidates kaasa strateegias „Euroopa 2020“ ette nähtud arukale majanduskasvule. Naiste suuremast tööhõivest STEM-valdkondades on eeldatavasti kasu ka ELi majanduse konkurentsivõimele. Prognooside kohaselt kasvab 2050. aastaks eksport ligikaudu 0,7%, samal ajal kui import peaks vähenema kuni 1,2%, tänu millele kaubandusbilanss paraneb.

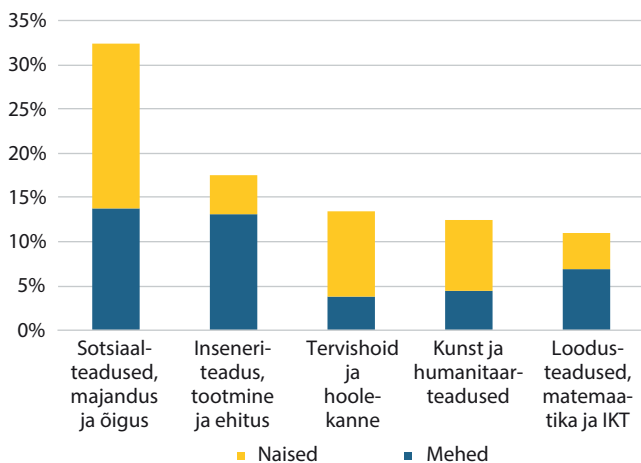
Miks on soolisel erinevusel STEM-valdkondades nii suur tähtsus?

Kõrgharidust omandavate naiste suurest osakaalust hoolimata eksisteerib valitud erialadel ja õppevaldkondades jätkuvalt sooline erinevus. Eurostati andmete kohaselt said naised 2014. aastal hariduse peamiselt sellistes valdkondades nagu tervishoid ja hoolekanne, humanitaarteadused ja kunst ning sotsiaalteadused, majandus ja õigus. Mehed

seevastu omandasid hariduse enamasti inseneriteaduses, tootmise ja ehitusega seotud erialadel, millele järgnesid tehnoloogia, loodusteadused ja matemaatika. Kuigi STEM-erialadel õppivate üliõpilaste koguarv ajavahemikus 2003–2013 kasvas, erines naiste ja meeste arv ühtemoodi kogu perioodi vältel.

Hariduses on sooline erinevus suurim STEM-erialadel.

Joonis 3. Kolmanda taseme haridust omandavate üliõpilaste erialane ja sooline jaotus, EU-28, 2014 (%)²

Allikas: Eurostat (educ_uoe_enrt03).

Naiste alaesindatuse suundumuse peatamine STEM-erialadel õppivate üliõpilaste ja lõpetanute seas on oluline järgmistel põhjustel.

1. Töjõuvarude suurenemine STEM-sektorites

Valdaval osal liikmesriikidel on olnud suuri probleeme oskustöjõu leidmisega STEM-valdkondades, eelkõige inseneriteadustes ja IT-valdkondades. 21 liikmesriigi sõnul on neil olnud raskusi loodusteaduste ja inseneriteaduse spetsialistide leidmisega ja 20 väitsid sama IKT-spetsialistide leidmise kohta (Attstroem jt, 2014). Näiteks on Ühendkuningriigis olnud raskusi enam kui 40% STEM-sektori töökohtade täitmisega (kahekordne riigi keskmine), sest kandidaate napib.

Prognooside kohaselt luuakse 2025. aastaks STEM-sektorites 7 miljonit uut töökohta (Euroopa Parlament, 2015).

See suundumus tõenäoliselt jätkub: inseneride ja IT-spetsialistide töösaamise võimalused peaksid suurenema ja

ületama paljude teiste elukutsete võimalused. Kui näiteks ravimisektoris tööhõive kasvu ajavahemikus 2013–2025 oodata ei ole, siis arvutiteaduses peaks tööhõive samal perioodil kasvama 8% (Euroopa Parlament, 2015). ELi STEM-valdkondade spetsialiste tööpuudus enamasti ei puuduta ja nende palgad on märkimisväärselt kõrgemad (Euroopa Parlament, 2015).

2. Naiste juurdepääsu parandamine hästi tasustatud töökohtadele

Praegu toetavad soolise segregatsiooni püsivust kõikides õppevaldkondades sotsiaalsed, kultuurilised, majanduslikud, haridus- ja institutsioonilised tegurid. Stereotüübid hariduses, soolised erinevused haridus- ja koolitusvalikutel ja naissoost eeskujude puudumine on suurimad probleemid, mille tõttu omandab STEM-hariduse väike protsent naisi.

Üksikisiku tasandil tähendab STEM-erialadel õppivate naiste väike arv töö saamise halvemat väljavaadet ja väiksemat sissetulekut, mis omakorda suurendab naiste majandusliku sõltuvust. See on tingitud sellest, et STEM-valdkondadega seotud majandussektorid on kasvanud teistest palju kiiremini ja neis on oluliselt kõrgemad palgad (Euroopa Parlament, 2015).

Uuring näitab, et soolise erinevuse vähendamine STEM-hariduses võib aidata vähendada tööturu kitsaskohti, suurendada naiste tööhõivet ja tootlikkust ning vähendada kutsealast segregatsiooni. Lõppkokkuvõttes edendab see suurema tootlikkuse ja aktiivsema tööturul osalemise kaudu majanduskasvu.

Viited

Attstroem, K., jt (2014), Mapping and analysing bottleneck vacancies in EU labour markets („ELi tööturu raskustega täidetavate töökohtade kaardistamine ja analüüs“), aruanne Euroopa Komisjonile, Ramboll/Erasmus School of Economics.

Euroopa Parlament, 2015, Encouraging STEM studies for the labour market („STEM-erialadel õppimise edendamine tööturгу silmas pidades“).

² NB! Esitatud andmed olid käesoleva väljaande koostamise ajal kõige värskemad Eurostati andmed. Lisateave ja uuemad andmed on kättesaadavad aadressil http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tertiary_education_statistics.

Uuringu tutvustus

Soolise võrdõiguslikkuse majandusliku kasu uuring on ELi kontekstis ainulaadne. See on esimene omataoliste seas, milles kasutatakse usaldusväärset ökonomeetrilist mudelit soolisest võrdõiguslikkusest saadava mitmesuguse makromajandusliku kasu prognoosimiseks mitmes ulatuslikus valdkonnas, nagu haridus, aktiivne osalemine tööturul ja töötasu.

Uuringu tulemused näitavad, et soolise võrdõiguslikkuse suurenemine toob kaasa järgmised muutused:

- 2050. aastaks luuakse 6,3–10,5 miljonit lisatöökohta, millest ligikaudu 70% täidavad naised;
- positiivne mõju SKP-le elaniku kohta, mis aja jooksul suureneb;
- 2050. aastaks kasvab SKP elaniku kohta ligikaudu 10%.

Uuringus kasutati soolise võrdõiguslikkuse suurenemise majandusliku mõju hindamiseks E3ME makromajanduslikku mudelit. E3ME on empiiriline makromajanduslik mudel, mis on loodud spetsiaalselt tulemuste modelleerimiseks ELi ja liikmesriikide tasandil.

ELi soolise võrdõiguslikkuse majandusliku kasu uuringu tulemused on avaldatud üheksas väljaandes:

1. Literature review: existing evidence on the social and economic benefits of gender equality and methodological approaches („Kirjanduse ülevaade: olemasolevad tõendid soolise võrdõiguslikkuse sotsiaalse ja majandusliku kasu kohta ning meetodid”);
2. EU and EU Member State overviews („ELi ja ELi liikmesriikide ülevaated”);
3. Report on the empirical application of the model („Mudeli empiirilise rakendamise aruanne”);
4. How the evidence was produced: briefing paper on the theoretical framework and model („Kuidas tõendid saadi: teadokumenditeoreetilise raamistiku ja mudeli kohta”);
5. „Kuidas tõendid saadi: teoreetiline raamistik ja mudel”;
6. „Soolise võrdõiguslikkuse majanduslik mõju ELi poliitilises kontekstis”;
7. „Soolise võrdõiguslikkuse majanduslik mõju”;
- 8. „Kuidas sooline võrdõiguslikkus STEM-hariduses toob kaasa majanduskasvu?”;**
9. „Tööturul aktiivse osalemise soolise erinevuse ja soolise palgalõhe kõrvaldamine aitab kaasa majanduskasvule: ülevaade”.

Kõik väljaanded, üksikasjalikud uurimistulemused ja meetoodika on avaldatud EIGE veebilehel.

Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE) on soolise võrdõiguslikkuse küsimustega tegelev ELi teadmuskeskus. EIGE toetab poliitikakujundajaid ja kõiki asjaomaseid asutusi nende püüdlustes muuta naiste ja meeste võrdõiguslikkus kõikide eurooplaste jaoks tegelikkuseks, pakkudes neile eriteadmisi ning võrreldavaid ja usaldusväärseid andmeid soolise võrdõiguslikkuse kohta Euroopas.

Lisateave

Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE)

Gedimino pr. 16

LT-01103 Vilnius

LITHUANIA

+370 52157444

E-post: eige.sec@eige.europa.eu

<http://eige.europa.eu>

<http://www.twitter.com/eurogender>

<http://www.facebook.com/eige.europa.eu>

<http://www.youtube.com/eurogender>

<http://eurogender.eige.europa.eu/>

ISBN 978-92-9470-081-0
doi:10.2839/005918

Väljaannete talitus